

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 15 maja 2020 r.

Pozycja 127

POSTANOWIENIE

z dnia 26 lutego 2020 r.

Sygn. akt Ts 27/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński,

po wstępnym rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym, skargi konstytucyjnej E.M. i D.M. w sprawie zgodności:

art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i ust. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r. poz. 151, ze zm.), § 3 pkt 1 lit. a, pkt 2-7, pkt 8 lit. a-d, pkt 9, pkt 10, pkt 11 lit. a i pkt 12 lit. a rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 849, ze zm.) z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 13 lutego 2018 r. (data nadania), E.M. i D.M. (dalej: skarżący) wystąpili z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

Skarżący nie poddali małoletniego syna – F.M. – obowiązkowym szczepieniom ochronnym, w terminach określonych przez przepisy prawa.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w S. wystawił – 20 maja 2014 r. – tytuły wykonawcze na skarżących (nr [...]). Określono w nich treść obowiązku, jakim było poddanie ich małoletniego syna – zgodnie z przepisami prawa – obowiązkowym szczepieniom ochronnym. Tytuły wykonawcze zostały skierowane do Wojewody jako organu egzekucyjnego w celu przymusowego wykonania wymienionego w nich obowiązku.

Postanowieniami z 28 lipca 2014 r. (nr[...] i nr [...]) Wojewoda nałożył na skarżących grzywny w kwocie po 420 zł w celu przymuszenia do poddania obowiązkowym szczepieniom ochronnym ich małoletniego syna.

W toku postępowania skarżący podnieśli zarzuty, iż nałożony obowiązek jest niewykonalny, ponieważ szczepienie powinno poprzedzać badanie kwalifikacyjne dziecka, na które nie wyrażają zgody. Zdaniem skarżących nałożony na nich przez organ środków egzekucyjny jest uciążliwy.

Postanowieniami z 1 września 2014 r. nr [...] i [...]) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w S. uznał za niezasadne zarzuty skarżących dotyczące prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Na skutek wniesionych przez skarżących zażaleń Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny postanowieniami z 31 października 2014 r. (nr [...] i [...]) utrzymał w mocy zaskarżone postanowienia organu pierwszej instancji.

Wyrokiem z 27 sierpnia 2015 r. (sygn. akt [...]) Wojewódzki Sąd Administracyjny w P. oddalił skargi skarżących.

Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną skarżących wyrokiem z 6 września 2017 r. (sygn. akt [...]).

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 11 czerwca 2019 r. skarżący zostali wezwani do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez przesłanie oryginałów bądź kopii poświadczonych przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem wskazanych w treści tego zarządzenia dokumentów.

Pismem procesowym z 24 czerwca 2019 r. skarżący odnieśli się do powyższego zarządzenia.

Zdaniem skarżących zakwestionowane przepisy naruszają istotę prawa do prywatności przez wyłączenie możliwości odmowy przeprowadzenia świadczeń zdrowotnych w postaci szczepień przez osoby obowiązane do poddania się szczepieniom ochronnym oraz przez opiekunów prawnych takich osób. Dodatkowo naruszają wyrażone w Konstytucji prawo do prywatności poprzez nadmierną ingerencję w fizyczną i psychiczną integralność osoby. Wynika to – zdaniem skarżących – ze sprzeczności wprowadzanych ograniczeń z nakazem ich przydatności, niezbędności i proporcjonalności.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia merytorycznego. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Przedmiotem kontroli skarżący uczynili art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r. poz. 151, ze zm.), który stanowi, że osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane, na zasadach określonych w ustawie, do poddawania się szczepieniom ochronnym, a także ust. 2 tego przepisu stwierdzający, że w przypadku osoby nieposiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych odpowiedzialność za wypełnienie obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym ponosi osoba, która sprawuje prawną pieczę nad osobą małoletnią. Kontroli został poddany także § 3 pkt 1 lit. a, pkt 2-7, pkt 8 lit. a-d, pkt 9, pkt 10, pkt 11 lit. a. i pkt 12 lit. a. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 849, ze zm.) określający okoliczności stanowiące przesłanki do nałożenia obowiązku poddania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym.

3. Skargę konstytucyjną w imieniu skarżących sporządził i wniósł pełnomocnik będący radcą prawnym. Do skargi załączono pełnomocnictwo (art. 53 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p. TK).

4. Skarżący wyczerpali drogę prawną, o której stanowi art. 77 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p. TK, ponieważ wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 6 września 2017 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocny i nie przysługują od niego żadne zwykłe środki zaskarżenia.

5. Dochowany został trzymiesięczny termin wniesienia skargi konstytucyjnej przewidziany w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego został doręczony skarżącym 14 listopada 2017 r., natomiast skarga została wniesiona 13 lutego 2018 r. (data nadania).

6. Problem przedstawiony w skardze dotyczy obowiązku poddania się procedurze szczepień ochronnych. Zdaniem skarżących zakwestionowane przepisy wyłączają możliwość odmowy poddania się szczepieniom ochronnym przez osoby do tego obowiązane, jak również ich opiekunów prawnych lub faktycznych. Wskazują, że ograniczenie to narusza ich prawo do prywatności, w tym prawo do decydowania o życiu osobistym. Argumentują, że wprowadzenie obowiązkowych szczepień nie było niezbędne, ponieważ istnieją inne środki nie ingerujące w prawo do prywatności, które pozwalają również na zapobieżenie występowaniu chorób zakaźnych. Zakwestionowane regulacje nie spełniają – zdaniem skarżących – wymogu proporcjonalności, ponieważ szczepienia ochronne związane są z występowaniem skutków ubocznych. Skarżący podnoszą również, że takie ograniczenie praw konstytucyjnych nie jest konieczne. W tym zakresie wskazują przykłady innych państw, w których ograniczono lub zniesiono obowiązek szczepień ochronnych.

7. W ocenie Trybunału skarżący prawidłowo określili przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK), a także wskazali, jakie przysługujące im konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały – ich zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK) oraz uzasadnili sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Skoro złożona skarga spełnia wymagania przewidziane w u.o.t.p. TK i nie zachodzą okoliczności określone w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK, to – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – zasadne było nadanie jej dalszego biegu.